

Groeten uit Honderd

Jan Abrahamse

● Op de topografische kaart 1 : 25.000 krijgt men de indruk dat Honderd een gehucht is dat bestaat uit twee huizen gelegen aan weerszijden van de Hondersterweg ten zuidwesten van Zijldijk in de gemeente Loppersum. Dit is echter onjuist.

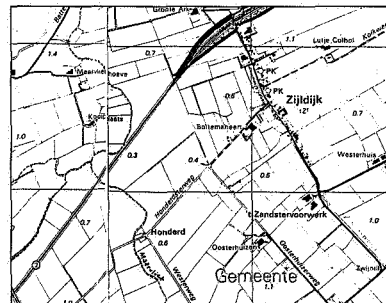
Weliswaar liggen er twee huisjes op deze plaats, maar van oudsher is Honderd of 't Honderd het gebied van zo'n 65 are ten noorden van de weg. Op dat stuk land dat aan de noordkant begrensd wordt door de hier nog fraai kronkelende sloot, het Maarvliet, staat een huisje met de naam 't Honderd.

Honderd bereikt men via Zijldijk. Schuin tegenover de kerk loopt de Honderdweg en na ruim een kilometer komt men bij Honderd. De weg van Zijldijk naar Honderd is in 1985 verhard, daarvoor was het een zandweg, waar langs men heerlijk kon wandelen. Voor 1967 heette deze weg de Heereweg. Na de verharding is het fietstoerisme toegenomen. Aan die weg staat de prachtige boerderij Boltemaheert bewoond door de familie Bakker. De Boltemaheert is sinds 1300 bewoond. In 1969 zijn de grote schuren verbrand en in 1970 weer herbouwd. Mevrouw Bakker heeft op en rond de boerderij vondsten gedaan uit de 14e eeuw die in het Groninger Museum liggen. Een leukere route om naar Honderd te rijden is via Garsthuizen, want dan rijdt men via een slingerende weg door een fraai kultuurlandschap en langs kapitale boerderijen met klinkende namen als Hissemaheert, Dijkum en Garsthuizervoorwerk. Op de lijst van archeologische en cultuurhistorische terreinen in de provincie Groningen staat Honderd als een verhoogde woonplaats aangegeven. De naam Honderd is een aanduiding van een oppervlaktemaat. De Romeinen die rond het begin van de jaartelling hier waren, maten de grond op in hundredum (groot honderd, 300 roede = ongeveer 70 are) en centura (klein hon-

derd, 200 roede = ongeveer 30 are). Behalve bij Zijldijk vinden we ook rond Toornwerd, Stitswerd, Uithuizermeeden, Ten Post, Zeerijp en Kantens percelen land met de naam 't Honderd of 't Honderdje en steeds met een kadastrale grootte van circa 65 are. In 1328 werd in de provincie Groningen voor het eerst de landmaat hundredum genoemd. Ook elders in Nederland komt de landmaat honderd voor o.a. op Texel. De naam Honderd komt al voor op een kaart van Nicolaas Visscher en Ludolf Tjarda van Starckenborgh getekend aan het eind van de 17e eeuw.

Fivelboezem

Honderd ligt aan een restant van het Maarvliet, de grensrivier tussen de waterschappen Hunsingo en Fivelingo en tussen de vroegere gemeenten 't Zandt en Stedum. Een gemeentepaal staat nog op de weg bij het Maarvliet ten westen van Honderd. Het stroompje ligt in de voormalige Fivelboezem, een diepe trechtervormige inham vanaf de Waddenzee, die in de loop der eeuwen is dichtgeslibd en ingepolderd. Sommige bewoners van

Zijldijk noemen het Maarvliet bij Honderd nog de Fivel.

Het ontstaan van Zijldijk heeft alles te maken met de verzanding van de Fivelboezem waarin de rivier de Fivel uitmondde. Nadat de boezem dichtgeslibd was, legden de boeren onder leiding van de monniken van het klooster Bloemhof uit Wittewierum, verschillende dijken aan in de omgeving van 't Zandt. Op één van deze dijken werd Zijldijk gebouwd. In de zeevering werden twee sluisen aangelegd.

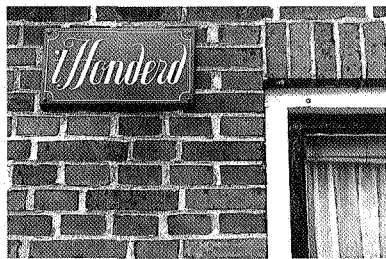
De Fivelboezem is tegenwoordig nog te herkennen aan de ligging van de terpen in twee grote groepen, de reeks wierden van Middelstum tot Usquert aan de westelijke oever en de wierden van Stedum tot Spijk aan de oostelijke oever.

Rob de Groot

Rob de Groot

Rob de Groot

Maarvliet

Het Maarvliet meandert rond het gehucht Honderd. Het riviertje is bestudeerd door de geograaf Teun Juk, die in Noorderbreedte 1981 - 6 hierover een boeiend artikel schreef. Het Maarvliet vindt zijn oorsprong in de venen bij Engelbert. De bovenloop werd gevormd door de tegenwoordige

Borgsloot, het Thesingermaar en de Zuidwending. Tussen Bedum en Thesinge wordt het stroompje Kardingermaar genoemd. Bij Huizinge en Garsthuizen draagt deze noordoostwaarts lopende 'overoude grachte' de naam Maarvliet. Hier vormt het water een rechte sloot, hetgeen erop wijst dat het Maarvliet is gegraven. Vanaf Garsthuizen loopt echter ook een kronkelend watertje dat volgens de topografische kaart aanvankelijk Oude Maar wordt genoemd en ter hoogte van Honderd Maarvliet. Het kronkelend verloop duidt op een natuurlijke loop van het riviertje. Volgens Teun Juk hebben de twee namen Maarvliet te maken met het feit dat het Startenhuistermaar zich twee keer in tweeën splitst. De rechter takken worden Maarvliet genoemd. Ten noorden van Honderd en net ten noorden van de Eemshavenweg bij de boerderij de Kooiplaats komen de twee Maarvlieten samen en

Het gehucht Honderd, de sloot links is het restant van het Maarvliet; de paal markeert de grens tussen de vroegere gemeenten 't Landt en Stedum.

stromen meanderend door het landschap naar Oosternieland om van daar als Grote Tjariet verder te gaan richting Eemshaven.

Na de ruilverkaveling in 1987 is het deel van het Maarvliet ten noorden van Honderd rechtgetrokken.

Mooiste stee van Groningen

Op het huis aan de noordkant van de weg hangt een bordje met de naam 't Honderd. De huidige bewoner de heer Klaas Kloosterhuis heeft dit bordje aangebracht toen hij daar in 1952 ging wonen. Samen met zijn vrouw en twee zonen, woont hij volgens zijn zeggen 'op de mooiste stee van Groningen'.

